

Hallitus

§ 104

26.5.2020

Kruunusiltojen liikenteen raitiovaunukaluston hankesuunnitelman hyväksyminen

Hallitus § 104

Esittelijä
Valmistelijat

Toimitusjohtaja Suvi Rihtniemi
Osastonjohtaja Tero Anttila, p. 050 555 2932,
ryhmäpäällikkö Mika Häyrynen, p. 040 505 5294 ja
sopimuspäällikkö Jami Vitikainen, p. 050 412 1926

Kruunusiltojen avautuessa yhdistetään Helsingin keskusta ja Laajasalo uudella raitiotieyhteydellä. Tällä hankesuunnitelmalla varmistetaan hankkeelle riittävän ja laadukkaan kaluston hankinta.

Johdanto

Helsingin kaupungin liikennelaitos (HKL) -liikelaitoksen johtokunta on kokouksessaan 30.4.2020 § 75 esittänyt Helsingin kaupunginhallitukselle Kruunusiltojen raitiovaunukaluston hankesuunnitelman 14.4.2020 hyväksymistä esityksen mukaan niin, että

- hankkeen arvonlisäveroton kokonaishinta yhteensä sisältäen vaunujen toimitukset, vaihto-osat, projektiin sisältyvät erillishankinnat, hankinnan aikaiset lisä- ja muutostyöt sekä rakentamisen aikaiset korot on enintään 97,6 milj. euroa kustannustasossa huhtikuu 2020
- hanke toteutetaan niin, että raitiovaunut tulevat liikenteeseen Kruunusiltojen raitiotielinjojen rakentamisen, koeajojen ja valmistumisen edellyttämässä aikataulussa vuonna 2026 alkavan liikenteen tarpeisiin.

Helsingin kaupunginhallitus on pyytänyt HSL:n hallitukselta lausuntoa HKL:n johtokunnan päätöksestä.

Kruunusillat-hanke ja linjaston kalustotarve

Kruunusillat-hankkeessa rakennetaan raitiotieyhteys kantakaupungista Laajasalon saarelle. Alkuvaiheessa Laajasaloon tulee kaksi raitiolinjaa, joista toisen päätepysäkki tulee Yliskylään Reposalmentielle ja toisen Haakoninlahden uudelle asuinalueelle.

Nykyinen raitiovaunukalusto ei riitä Kruunusiltojen linjojen liikenteeseen. Kruunusiltojen raitioliikenteen kuormituslaskelmien perusteella linjaston liikenteeseen tarvitaan suurempia vaunuja kuin kantakaupungissa liikennöivät 27 metriä pitkät vaunut.

Suunnitelmien mukaan Kruunusiltojen linjaston vaunut kulkevat Laajasalosta Hakaniemeen ja edelleen Rautatieasemalle. Nykyisten suunnitelmien perusteella Kaivokadulle ei tulla rakentamaan raitiovaunuille käänösilmukkaa,

vaan kahteen suuntaan ajettavat vaunut vaihtavat ajosuuntaa Kaivokadun päätepysäkillä.

Kruunusiltojen linjaston vaunut ajavat Hakaniemen ja Kaivokadun välin samaa rataa kuin kantakaupungin raitioliikenne, joten vaunujen on oltava yhteensopivia tämän rataosan rakenteiden kanssa.

Linjaston liikennöintiin tarvittavan kalustomäärän lisäksi Kruunusiltojen linjaston kalustotarpeessa on huomioitu kaluston kunnossapitoon tarvittava varakalusto. Hankittava kalustomäärä perustuu HKL:n tavoiteohjelman mukaiseen käyttöastetavoitteeseen. Kantakaupunkilinjaston raitiovaunut eivät sovellu kalustovajeen korvaamiseen kahteen suuntaan ajettavalla linjastolla.

Suunnitellun palvelutason ja liikennöintiolosuhteiden simuloinnin perusteella HSL on arvioinut liikennöintiin tarvittavan 15 vaunua Yliskylän linjalla ja 5 vaunua Haakoninlahden linjalla. Kruunusiltojen linjaston liikennöinti vaatii varavaunut mukaan lukien yhteensä 23 kappaletta 35 metriä pitkiä raitiovaunuja.

Kaluston hallintamalli

Erityisalojen hankintalain ja EU:n joukkoliikenteen palvelusopimusasetuksen mukaisesti HSL ostaa raitioliikennepalvelut sidosyksikköhankintana HKL:ltä. Mahdollinen uusien tai olemassa olevien liikennöntikokonaisuuksien kilpailuttaminen ei vaikuta liikenteessä käytettävien raitiovaunujen määrään ja tarpeeseen, koska vaunumäärän perustana on suunniteltu ja toteutettava raitioliikenne.

Kruunusiltojen linjaston kaluston hankinta on käynnistettävä niin, että liikennöintiin on käytettävissä raitiovaunuja Kruunusiltojen valmistuttua. Nykytilanteessa raitiovaunut hankitaan Helsingin kaupungin omaisuudeksi ja liikennepalvelun myyntihinta HSL:lle sisältää korvauksen raitiovaunuihin sidotusta pääomasta sekä vaunujen kunnossapidosta ja käytöstä. Omistuksen tarkemmat ratkaisut, kuten HSL:n hankintakäytäntöjen ja HKL:n aseman ja organisaation mahdolliset muutokset, eivät poista raitiovaunujen tarvetta.

Hankkeen toteuttaminen

Hankkeessa hankitaan yhteensä 23 kappaletta 35-metrisiä kahteen suuntaan ajettavia raitiovaunuja Kruunusiltojen linjaston liikennöintiin. Hanke toteutetaan niin, että raitiovaunut toimitetaan Helsinkiin Kruunusiltojen linjaston rakentamisen, koeajojen ja valmistumisen edellyttämässä aikataulussa.

Kruunusilloille tarvittavan kaluston hankinta voidaan HKL:n arvion mukaan toteuttaa käyttämällä Artic-kalustohankinnan jäljellä olevia kalusto-optioita. Kaluston hankinta voidaan toteuttaa myös uutena kilpailutettavana kalustohankintana, jolloin siihen on mahdollista sisällyttää kalusto-optiot suunnitteilla oleville kaupunkibulevardien raitiolinjoille sekä mahdollisesti Vantaan raitiotielle.

Tarkemmat hankintaa koskevat määrittelyt vaunujen hankintatavasta, mahdollisista optioratkaisuista, tehdään hankkeen jatkosuunnittelussa ja sisältyvät hankintaprosessiin. HSL osallistuu tähän prosessiin osallistumalla jatkosuunnitteluun ja hankintatavan lopulliseen valintaan.

Kaluston tekniset ratkaisut

Kruunusiltojen linjaston kaluston pitää olla yhteensopivaa Raide-Jokerin ja kantakaupungin raitinfran kanssa. Yhteensopivuudella saavutetaan kustannushyötyjä liikenteen ylläpidossa ja vaunujen kunnossapidossa.

Hankkeessa hankittavien raitiovaunujen pitää olla vaunujen toimituksen jälkeen myöhemmässä vaiheessa tarvittaessa teknisesti muunnettavissa noin 45 metriä pitkäksi kalustoksi, mikäli Laajasalon matkustajamäärät ja linjastoratkaisu tätä vaativat.

Vaunujen tulee vastata HSL:n liikenteen asiakaskokemukselle ja esteettömyydelle Helsingin seudun pikaraitioliikenteen palvelukuvauksessa asetettuja vaatimuksia. Vaunujen suunnittelussa täytyy olla huomioituna ympäristöystävällisyys, materiaali- ja energiatehokkuus sekä osien uudelleen käyttö ja kierrättäminen.

Vaunujen hankinnassa tulee huomioida koko käyttöajan elinkaarikustannukset hankintahinnan lisäksi. Elinkaarikustannusten asianmukainen huomiointi ja korostaminen kalustohankkeessa alentaa raitiovaunuun sen koko elinkaaren aikana sitoutuvia kustannuksia.

Hankkeen vaikutukset käyttötalouteen

Hankkeen arvonlisäverottomiksi kustannuksiksi on arvioitu yhteensä 97,6 milj. euroa. Hankkeen kustannustason (esityksen mukaisesti huhtikuu 2020) tarkempi indeksipohjainen määrittely tehdään hankintaratkaisun osana ja tätä indeksiä käytetään hankkeen kustannuksien seurannassa.

Raitiovaunujen muotoilullisen konseptin kehittämisestä ja siihen liittyvistä muotoilijan kustannuksista vastaa HSL, joka varautuu kaluston uushankintavaihtoehtossa tähän erillisellä budjetilla.

Hanke aiheuttaa 30 vuoden poistoajalla tasapoistoina 3,3 miljoonaa euron vuotuisen lisäyksen poistokustannuksiin. Korkokustannukset ovat 1,6 miljoonaa euroa vuodessa. Vaunujen käyttökustannukset ovat arviolta 4,3 miljoonaa euroa vuodessa, sisältäen ajoenergian ja kunnossapitokustannukset.

Hankkeen kokonaisvaikutukset HSL:n käyttötalouteen ovat täten noin 9,2 miljoonaa euroa vuodessa. HSL:n ja HKL:n nykyisen liikennöintisopimuksen mukaisesti HKL laskuttaa vaunuhankinnan poistot, korot ja vakuutusrahastomaksun HSL:ltä osana liikennöintikorvauksen pääomaosuutta.

Ehdotus

Hallitus päättää

- a) antaa puoltavan lausunnon Kruunusiltojen vaunuhankinnan hankesuunnitelmasta esittelytekstissä esitetyllä tavalla;
- b) hyväksyä Kruunusiltojen raitiovaunukaluston hankinnan hankesuunnitelman siten, että HKL tilaa Kruunusiltojen liikenteeseen raitiovaunut esittelytekstin määrittelyjen mukaisesti;
- c) hyväksyä HKL:n johtokunnan kokouksessaan 30.4.2020 § 75 esittämän kustannusarvion mukaisesti hankkeen kokonaiskustannukseksi enintään 97,6 miljoonaa euroa, joka sisältää raitiovaunujen hankintahinnan lisäksi varaosavaraston hankinnan, vaunujen toimitusaikaisen rahoituksen korkokustannukset, varautumisen mahdollisiin lisä- ja muutostöihin sekä

HKL:n omat hankintaprojektin kustannukset;

d) valtuuttaa toimitusjohtajan hyväksymään Kruunusiltojen raitiovaunujen myöhemmin tehtävän hankintatapapäätöksen huomioiden HSL:n määrittelemät seudullisen pikaraitiotieliikenteen palvelutavoitteet;

e) valtuuttaa toimitusjohtajan hyväksymään Kruunusiltojen raitiovaunujen tarkemmassa suunnittelussa tehtävät vaunujen muotoilua, väritystä ja varustelua koskevat HSL:n määrittelemien seudullisen pikaraitiotieliikenteen brändäys- ja palvelutavoitteiden mukaiset ratkaisut.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet

Kruunusiltojen vaunuhankinnan hankesuunnitelma
HKL:n johtokunnan kokouksen 30.4.2020 § 75 päätös
Helsingin kaupungin lausuntopyyntö Kruunusiltojen raitiovaunukaluston hankesuunnitelmasta

Pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa (www.hsl.fi) 26.5.2020.

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetty tiedoksi 27.5.20xx sähköisesti.

Todistan pöytäkirjanotteen oikeaksi

Helsingissä 27.5.2020

Pirjo Sailavuo-Asikainen
assistentti

Muutoksenhakuohje/oikaisuvaatimus koskee pykälää: § 104

Muutoksenhakukielto

Päätöksiin, joka koskevat vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.